

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

ТЕРЕНСКА НАСТАВА СТУДЕНАТА IV ГОДИНЕ

(СТУДИЈСКИ ПРОГРАМИ: ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ И ГЕОГРАФИЈА)

24 – 27. АПРИЛ 2017.

ПРОФИЛ:

Бања Лука – Купрес – Мостар – Столац – Љубиње – Требиње – Никшић – Цетиње -
Котор – Требиње – Столац – Јајце - Бања Лука

Студенти IV године студијских програма просторно планирање и географија, провели су неколико дана на теренској настави на подручју Источне Херцеговине и Црне Горе. Идеју о вишедневној теренској настави, у дјело су спровели проф. др Рајко Њато и проф. др Тања Мишлички – Томић. Настава је реализована у периоду од 24. до 27. априла 2017. године. Група од 35 студената, заједно са два професора, у току четири дана путовања прешла је приближно 1100 километара пута. Фокус стручне теренске наставе био је на примјени наставних програма у различитим аспектима планирања, географије, туризма, урбанизма, као и узајамном утицају привреде и образовања на профил будућих стручњака. Циљ наставе првенствено је био стварање слободне, критичке, отворене и позитивне дискусије о уоченим елементима на заданим профилима. Први дан путовања планиран је тако да се на путу од Бања Луке до коначног одређишта

(Требиња), обиђе неколико дестинација. Прво одређиште била је општина Купрес - економски и привредно неразвијена, са малим бројем становника, у којој су посљедице грађанског рата у БиХ још увијек изражене. Позната је по изузетно еколошки очуваној природи и зимским туристичким садржајима. Приликом проласка кроз остале општине, професори су у аутобусу објашњавали и истицали њихове основне карактеристике. Кратка пауза и одмор услиједили су у Мостару. Пажња је усмјерена на стари мост који спада у ред UNESCO-ове свјетске баштине, као

Слика бр.1 Студенти IV године просторног планирања и географије

2

Слика бр. 2 Поглед на Купрешко поље и купрешке висове

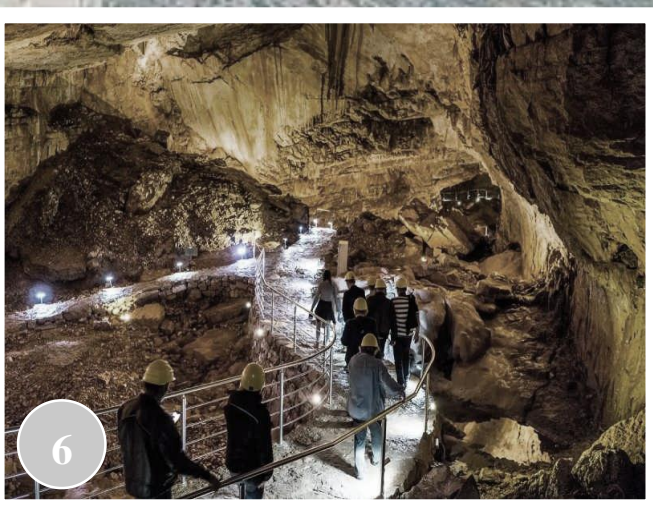
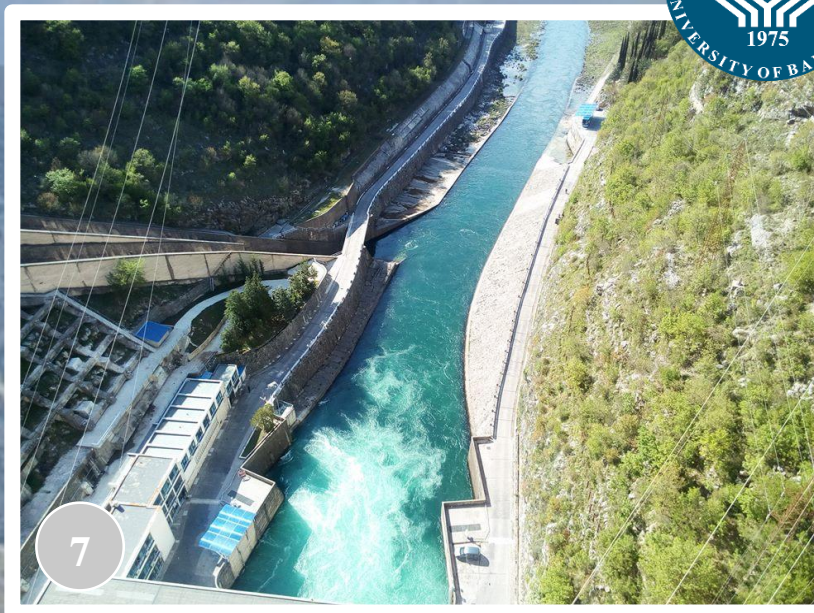
3

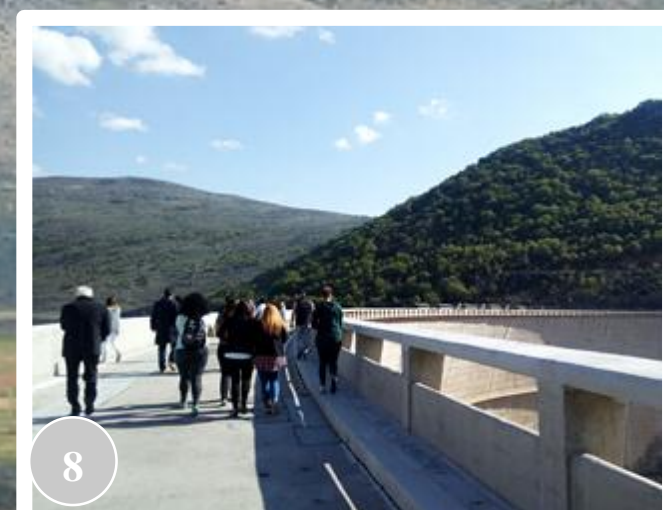
4

Слике бр. 3 и 4 Обилазак туристичких знаменитости града Мостара

и стари град изграђен у камену, попут збијене језгре, који је идеалан за туристичке шетње. Након дугог пута, студенти су одсјели у Требињу, економском, привредном и културном средишту, главном и највећем граду Источне Херцеговине. Предио Херцеговине је, у географском смислу, изузетно значајан због специфичних камених пустоши и врлети крашког рељефа. Крашка поља као геолошки феномени у красу (Попово поље, Невесињско поље), привукла су највећу пажњу студената. Други дан боравка у Требињу, обиљежен је посјетом једне од највећих хидроцентрала на Балкану, бране Гранчарево. Брану високу 123м градило је двије хиљаде и шестсто радника и хиљаду инжењера и других стручњака. Због изградње овог херцеговачког енергетског гиганта и потапања земљишта узводно од бране, шездесетих година прошлог вијека, пресељено је хиљаду и шестсто мјештана из села уз Требишњицу, а на нове локалитете премјештени су и моги културно-историјски споменици. Даље, студенти су посјетили највећу и најпознатију пећину у БиХ, заштићени споменик природе и туристичко одређиште у југоисточном дијелу

Херцеговине – пећину Вјетреницу. Спелеолошке особине ове јединствене пећине су пространи ходници и дворане, бројне накупине сига, те богат хидрографски свијет са многим језерима, неколико водопада, више сталних потока и на десетине мањих периодичних токова, а не треба заборавити ни појаву снажног вјетра на улазу као и осјетно струјање зрака на неколико мјеста у унутрашњости. Смјештена је на подручју јужно-динарског крша, с улазом на самом рубу Поповог поља. Вјетреница је подједнако занимљива у еколошком, геоморфо - лошком и економском смислу, а истовремено она је и један од најснажнијих извора идентитета ширег подручја Босне и Херцеговине.

Слике бр. 5 и 6 Пећина Вјетреница

Слике бр. 7 и 8 Хидроелектрана Гранчарево - Требиње

Поред стицања основних географских знања о просторном профилу (физичко-географска и социо-географска обиљежја), пажња се обратила и на проширивање знања о прошлости Херцеговине, те на развијање осјећаја за културно-историјску баштину. У току другог дана, у Требињу, поред обиласка самог града, студенти су посјетили манастир Завалу, Петропавлов манастир и Хереговачку Грачаницу у којој је сахрањен један од најпознатијих српских пјесника Јован Дучић.

Слике бр. 9 и 10 Херцеговачка Грачаница и поглед са црквеног платоа на град Требиње

Трећи дан је био предвиђен за обилазак јадранског обалског појаса Црне Горе. На на путу до заданог профила, студенти су посјетили манастир Острог, српски манастир изграђен у стијени на 900m надморске висине, између Никшића и Подгорице у Црној Гори и Цетиње или како га многи називају „град-музеј“, управо због његове аутентичне архитектуре и великог броја историјских грађевина, реликвија, манастира, црква и музеја. Даље, профил је обухватао обилазак црногорске обале Јадрана, шетње стазама крај мора и улицама старих приморских градова. Основно обиљежје овим градовима даје море које утиче на њихове привредне и друштвено-економске специфичности. Такође, издваја се и њихова карактеристична архитектура, која се много разликује у односу на градове у унутрашњости земље. Обиласком Будве, једног од најстаријих насеља на црногорској обали, и проласком кроз Котор, студенти су мали прилику да фотографишу, дискутују и опажају детаље битне за предмете попут урбаног планирања и урбане географије.

Слика бр. 11 Музеј краља Николе, Цетиње

Четвртог дана путовања, у току повратка према Бањој Луци, студенти су посјетили Јајце. Ова општина смјештена у расједној котлини, на ушћу ријеке Пливе у Врбас, као своје главно обиљежје истиче Пливски водопад. Ово је једини водопад у свијету који се налази у центру града и то га чини специфичним и јединственим. Спада у 12 најљепших водопада у свијету.

Повратак у Бањалуку означио је повратак у студентске сале и наставак предавања, учења и истраживања учioniчког типа, док су на теренској настави студенти имали прилику да интердисциплинарно повезују стечена знања са практичним радом јер је ријеч о вишепредметној теренској настави, те да развијају способност усменог излагања и аргументовања. Поред тога што радозналост и примјену знања у реалном простору, теренски облик наставе студенти посебно воле због дружења које слиједи након сваког напорног радног дана. На тај начин се развија међусобна сарадња, те сваки учесник са собом, осим стечених знања, носи и посебна лична искуства и доживљаје. Ове године је још једном потврђена досадашња добра пракса организовања стручних теренских настава.

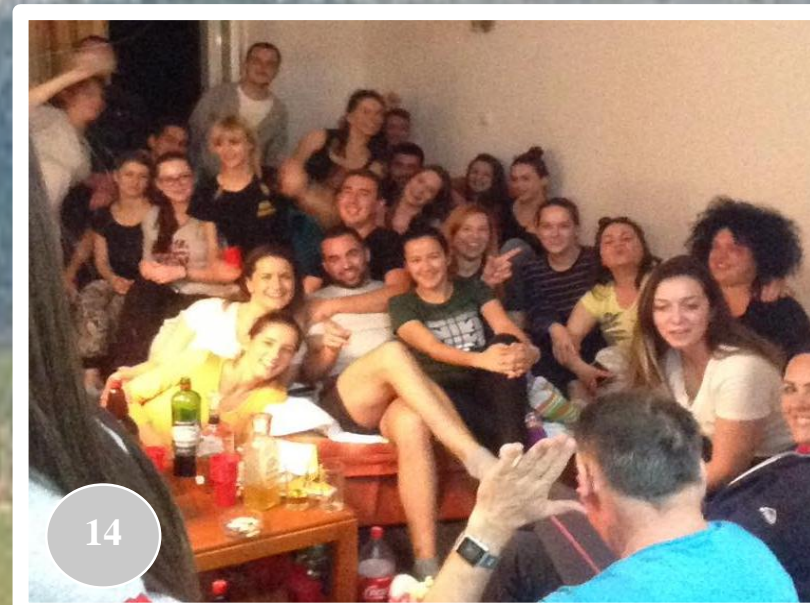
12

Слика бр. 12 Стари град Будва

13

Слика бр. 13 Карактеристичне улице приморских градова

14

Слика бр. 14 Дружење након напорног радног дана